

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32016066	CPR Plurilingüe Vila do Arenteiro	O Carballiño	2025/2026

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación primaria	Ciencias da Natureza	3º Pri.	3	105

Tipo de oferta
Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	7
4.1. Concrecións metodolóxicas	24
4.2. Materiais e recursos didácticos	28
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	29
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	29
6. Medidas de atención á diversidade	31
7.1. Concreción dos elementos transversais	33
7.2. Actividades complementarias	34
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente cos seus indicadores de logro	35
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	37
9. Outros apartados	37

1. Introducción

O propósito desta programación é:

* Abordar os desafíos que plantexa a LOMLOE.

Novo marco normativo

- Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación (LOE).

- Lei orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación (LOMLOE).

- Real decreto 157/2022, do 1 de marzo, polo que se establecen a ordenación e as ensinanzas mínimas da Educación Primaria.

- Normativa autonómica.

* Contribuír a educar mellores persoas, con mentes despertas que avancen hacia un mundo mellor.

* Profundizar no coñecemento do inglés, enriquecendo dese modo o traballo nas áreas que se traballan no ámbito do plurilingüismo.

As situacións de aprendizaxe son o marco no que integrar os elementos curriculares das distintas áreas mediante tarefas e actividades significativas e relevantes que invitan o alumnado a resolver problemas de xeito creativo e cooperativo, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade. Será a partir destas situacións de aprendizaxe como fomentará o desenvolvemento das competencias clave do perfil de saída do alumnado no seu grao de desempeño para a Educación Primaria, que se concretan nas competencias específicas de área da etapa. Para iso, é necesaria a implementación de propostas pedagóxicas que lle permitan ao alumnado construír o coñecemento con autonomía e creatividade desde as súas propias aprendizaxes e experiencias, favorecido polo desenvolvemento dunha metodoloxía didáctica que recoñeza o alumnado como axente da súa propia aprendizaxe e que teña en conta tanto o contexto do alumnado e o seu desenvolvemento psicoevolutivo coma os desafíos do século xxi.

Estas situacións concretan e avalían as experiencias de aprendizaxe do alumnado e deben estar compostas por tarefas de crecente complexidade, en función do seu nivel psicoevolutivo, cuxa resolución leve consigo a construción de novas aprendizaxes. Con elas búscase ofrecerlle ao alumnado a oportunidade de poñer en acción as aprendizaxes adquiridas e aplicalas en contextos próximos á súa vida cotiá, favorecendo o seu compromiso coa aprendizaxe propia. Deste xeito, as situacións de aprendizaxe constitúen un compoñente que permite aprender a aprender e sentar as bases para a aprendizaxe durante toda a vida fomentando procesos pedagóxicos flexibles e accesibles que, aliñados cos principios do Deseño Universal para a Aprendizaxe, se axusten ás necesidades, ás características e aos diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado.

As situacións de aprendizaxe deben:

- partir da proposta duns obxectivos claros e precisos que integren diversos saberes básicos;

- propoñer escenarios que favorezan diferentes tipos de agrupamentos, desde o traballo individual ao traballo en grupos, permitindo que o alumnado vaia asumindo responsabilidades persoais progresivamente e actúe de forma cooperativa na resolución creativa do reto formulado;

- implicar a produción e a interacción oral e incluír o uso de recursos auténticos en distintos soportes e formatos, tanto analóxicos coma dixitais;

- fomentar aspectos relacionados co interese común, a sostibilidade ou a convivencia democrática, esenciais para que o alumnado se prepare para responder con eficacia aos retos do século xxi.

Por todo iso, o deseño das situacións de aprendizaxe debe supoñer a transferencia das aprendizaxes adquiridas por parte do alumnado, posibilitando a articulación coherente e eficaz de distintos coñecementos, destrezas e actitudes que encontramos nos saberes básicos e todo iso encamiñado ao conseguir o grao máximo de desenvolvemento que cada alumno ou alumna poida alcanzar con respecto aos criterios de avaliación e ás competencias específicas.

Esta programación vai dirixida ao Terceiro curso de primaria do CPR Plurilingüe Vila do Arenteiro do Concello do Carballiño. A maior parte dos nenos son deste mesmo Concello e proceden de segundo de primaria do mesmo centro polo que se ten un bo coñecemento dos cativos.

Esta aula consta de 15 nenos/as.

O nivel destes nenos/as é moi heteroxenio, con distintos grados de madurez e desenrolo.

Dous dos nenos son novos, e os outros 13 poceden da aula de 2º de primaria do propio ceentro polo que se ten un bo coñecemento deles.

Hai unha nena que padece a unha tetraparesia espástica.
 Hai un neno con autismo de grao 3.
 Hai un neno TDH.
 Hai unha nena con retraso madurativo.
 O nivel socio- económico das familias desta aula é midio.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Expor e dar resposta a cuestións científicas sinxelas, utilizando diferentes técnicas, instrumentos e modelos propios do pensamento científico, para interpretar e explicar feitos e fenómenos que ocorren no medio natural.	1-2-3		2-4	1-2-3-4-5		4		4
OBX2 - Coñecer e tomar conciencia do propio corpo, así como das emocións e sentimentos propios e alleos, aplicando o coñecemento científico, para desenvolver hábitos saudables e para conseguir o benestar físico, emocional e social.	1-2-3		2-4-5	1-2	1-2-3	3-4		
OBX3 - Identificar as características dos diferentes elementos ou sistemas do medio natural, analizando a súa organización e propiedades, e establecendo relacións entre estes, para recoñecer o seu valor, conservalo, melloralo e emprender accións para o seu uso responsable.	3		1-2-3-4-5	1-5	4-5	4	1-3	1-4
OBX4 - Identificar as causas e consecuencias da intervención humana na contorna, para mellorar a capacidade de afrontar problemas, buscar solucións e actuar de maneira individual e cooperativa na súa resolución, e para poñer en práctica estilos de vida sustentables e consecuentes co respecto, co coidado e coa protección das persoas e do planeta.	5		2-5		4	1-3-4	1	
OBX5 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura, responsable e eficiente, para buscar información, comunicarse e traballar de maneira individual, en equipo e en rede, e para reelaborar e crear contido dixital de acordo coas necesidades dixitais do contexto educativo.	3		1-2-4-5	1-2-3-4-5		4	1	1-4
OBX6 - Resolver problemas a través de proxectos de deseño e da aplicación do pensamento computacional, para xerar cooperativamente un produto creativo e innovador que responda a necesidades concretas.	5		3-4-5	5	1-3-4-5		1-3	4

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Facemos ciencia!	O título da unidade reflicte a intención transformadora que se persegue coa situación de aprendizaxe. Asituación de aprendizaxe relaciónase cos saberes e competencias que compoñen a unidade: ¿A aproximación ao método científico como a forma na que os investigadores buscan respostas. ¿A identificación dos pasos que compoñen o método científico: busca de información, proposta de hipóteses e comprobación destas, elaboración de conclusións e comunicación dos resultados. ¿O achegamento ao pensamento computacional como un método que nos permite resolver problemas. A situación de aprendizaxe busca provocar un achegamento á actividade científica facendo partícipes os nenos e as nenas da súa propia investigación.	15	22	X		
2	Coñecemos os seres vivos!	A situación de aprendizaxe relaciónase cos saberes e competencias que compoñen a unidade: ¿O recoñecemento das características propias dos seres vivos. ¿A identificación dos distintos tipos de seres vivos. ¿O recoñecemento das características propias das plantas: a súa nutrición, a súa relación e a súa reprodución. ¿A identificación dos principais grupos de plantas, establecidas sobre a base das súas principais características. A situación de aprendizaxe pretende, ao final da unidade, provocar unha reflexión transformadora que lle dea resposta ao «Obxectivo en acción»: Preparar un póster sobre unha planta en perigo de extinción. Desde unha perspectiva básica, tras identificar as principais características das plantas, a idea é que o alumnado comprenda o importantes que son para os seres humanos e para o resto dos seres vivos.	20	21	X		
3	Descubrimos que somos animais.	Esta situación de aprendizaxe relaciónase cos saberes e competencias que compoñen a unidade: ¿O recoñecemento das características	15	15		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Descubrimos que somos animais.	propias dos animais. ¿A identificación das características e dos tipos de invertebrados. ¿A identificación das características e dos tipos de vertebrados. ¿O recoñecemento dos seres humanos como parte do reino animal. ¿O coidado e respecto cara aos animais e os contornos nos que viven. A situación de aprendizaxe pretende, ao final da unidade e como resposta ao «Obxectivo en acción» explorar as características dos distintos animais e a súa relación co contorno no que viven, reflexionando sobre a utilidade que esas características posúen en cada medio. A idea é que o alumnado sexa consciente da importancia de velar pola conservación do medio natural como modo de protexer os animais en perigo de extinción.	15	15		X	
4	Coidemos a natureza!	A situación de aprendizaxe pretende motivar a reflexión e a aprendizaxe sobre o funcionamento dos ecosistemas e a súa deterioración, e relaciónase cos saberes e competencias que compoñen a unidade: ¿Os ecosistemas como lugar onde conviven os seres vivos, relacionándose entre si e cos elementos non vivos destes. ¿A utilización dos recursos dos ecosistemas polos seres humanos. ¿Os danos que ocasionamos nos ecosistemas. ¿O coidado e protección dos ecosistemas. A busca da sostibilidade. Este desenvolvemento axudaralle ao alumnado a comprender como funcionan os ecosistemas para iniciar actuacións de desenvolvemento sostible desde unha cidadanía global comprometida, responsable e activa. Desde unha perspectiva básica, tras identificar as actividades humanas que danan a natureza, a idea é que o alumnado propoña solucións para coidar da conservación e do restablecemento dos ecosistemas, freando a alteración que sofre o medio natural.	15	16		X	
5	Experimentamos coa materia e a enerxía!	Ademais, achégase o dato de que algúns materiais utilizados na fabricación dos xoguets, como os plásticos e certos metais, son prexudiciais se se tiran ao medio, o que enlaza coa idea do impacto negativo que algunhas das nosas accións poden ter sobre este.	15	14			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
5	Experimentamos coa materia e a enerxía!	Polo tanto, esta proposta inicial busca dar sentido ao estudo da materia e da enerxía e relaciónase cos saberes e competencias que compoñen a unidade: ¿A definición de materia e a identificación dos tipos que hai e das súas propiedades. ¿O recoñecemento dos cambios que experimenta a materia. ¿A identificación dos distintos materiais que usamos para fabricar obxectos. ¿A identificación da enerxía como a capacidade da materia para producir cambios. ¿O recoñecemento do papel das máquinas nas sociedades humanas. A situación de aprendizaxe pretende, realizar unha análise dun xoguete, desde o punto de vista dos materiais e fontes de enerxía que emprega para funcionar, a partir dos saberes analizados ao longo da unidade.	15	14			X
6	Facemos proxectos!	A situación de aprendizaxe busca promover a reflexión, por parte do alumnado, sobre os residuos que xeramos e sobre a reutilización de materiais e a reciclaxe como comportamentos respectuosos co medio. Pártese do dato de que, cada ano, miles e miles de quilos de lixo e plástico acaban no mar, causando graves danos á paisaxe e aos seres vivos. Para abordar esa reflexión, pártese dunha situación inicial que mostra unha parella de irmáns que, sen ser conscientes diso, están desenvolvendo os seus propios proxectos de xeito autónomo, fabricando xoguetes con materiais reciclados. Esta situación próxima ao alumnado pretende utilizar a realización de pequenos proxectos como punto de partida e motivación para afondar nos pasos que se seguen para a execución dun proxecto.	20	17			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Facemos ciencia!	22

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identifica as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural.	PE	15
CA1.1 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre obxectos, feitos e fenómenos do medio natural a través da observación.	Formula preguntas e realizar predicións razoadas de forma guiada e a través da observación.	TI	85
CA1.2 - Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural.	Busca e selecciona información básica para as súas investigacións.		
CA1.3 - Realizar experimentos guiados, de forma individual ou en equipo, utilizando diferentes técnicas de indagación e instrumentos de forma segura, realizando observacións e medicións precisas, rexistrando os datos correctamente.	Realiza experimentos de maneira guiada, empregando instrumentos de forma segura e rexistrando datos sinxelos.		
CA1.4 - Comunicar os resultados das investigacións a través de diferentes formatos, comparando os resultados obtidos coas predicións realizadas.	Comunica os resultados das investigacións a través de diferentes formatos		
CA3.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e os procesos adecuados de forma pautada.	Identifica as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación		
CA3.5 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e de uso sustentable dos recursos naturais, e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identifica problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utiliza dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades		
CA4.2 - Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, propoñendo posibles solucións, probando diferentes prototipos e utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e os materiais adecuados.	Construe en equipo un produto final sinxelo de forma guiada, empregando as ferramentas, técnicas e materiais adecuados.		
CA4.3 - Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos.	Presenta o seu produto final en diferentes formatos con axuda dun guión.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación, modificando algoritmos de acordo con principios básicos do pensamento computacional.	Resolve, de forma guiada, problemas sinxelos de programación		
CA4.5 - Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.	Participa en diversas tarefas en equipo,		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A importancia do uso da ciencia e da tecnoloxía para axudar a comprender as causas das propias accións, tomar decisións razoadas e realizar tarefas de forma máis eficiente. - Fomento da curiosidade, a iniciativa e a constancia na realización das diferentes investigacións a través da observación e formulación de hipóteses. - Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación, identificación e clasificación da información relevante, de maneira individual ou en equipo. - Realización de experimentos, de maneira individual ou en equipo, utilizando o método científico. - Uso de instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación, rexistrando os seus resultados. - Comunicación guiada dos resultados da investigación, de forma oral ou escrita, utilizando diferentes soportes (textos orais ou escritos, maquetas, presentacións, murais, etc.). - Os reinos da natureza desde unha perspectiva xeral e integrada. Utilización de claves e guías para clasificar e identificar os diferentes reinos a través das súas características observables. - Características e clasificación de animais vertebrados e invertebrados. Observación e comparación das diversas formas en que realizan as funcións vitais. - Clasificación das plantas a través das súas características observables. Análise, a través da experimentación, da súa capacidade de adaptación ao medio en que viven e realizan as funcións vitais. - Identificación dun ecosistema e dos elementos que o compoñen. Observación dun ecosistema próximo recollendo datos en diferentes soportes e elaborando hipóteses de forma guiada. - Relación do ser humano cos ecosistemas. Exemplos de bos e malos usos dos recursos naturais do noso planeta e das súas consecuencias. - Valoración da biodiversidade e importancia da súa conservación. Respecto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción. - Identificación dos estados en que se presenta a materia na nosa contorna. Cambios de estado da auga. - Fontes de enerxía renovables e non renovables. - A calor e as súas formas de produción. Cambios de estado e instrumentos de medida. Efectos da calor sobre a materia a través da experimentación. - Propiedades das máquinas simples, a súa observación e manipulación. Aplicacións e usos na vida cotiá. - Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Impacto ambiental: contaminación e residuos. - Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe: - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo.

Contidos

- Procuras guiadas de información na internet seguras e eficientes.
- Tratamento e elaboración de textos sinxelos para comunicar información (título, formato, edición, gardar arquivo e compartir a través de plataformas dixitais).
- Coñecemento das regras básicas de seguridade e privacidade para navegar pola internet.
- Recursos e plataformas dixitais restrinxidas e seguras para comunicarse con outras persoas. Etiqueta dixital, regras básicas de cortesía e respecto.
- Estratexias para fomentar o benestar dixital. Recoñecemento dos riscos asociados a un uso inadecuado e pouco seguro das tecnoloxías dixitais (tempo excesivo de uso, ciberacoso, acceso a contidos inadecuados, publicidade e mensaxes non desexadas) e estratexias de actuación.
- Proxectos de deseño e pensamento computacional:
 - Identificación e selección dos materiais, ferramentas e obxectos adecuados para a elaboración dun proxecto.
 - Fases dos proxectos de deseño: identificación de necesidades, deseño, prototipado e proba, avaliación e comunicación.
 - Iniciación á programación. Recursos dixitais (plataformas dixitais de iniciación á programación, aplicacións de programación por bloques, robótica educativa...).
 - Vocabulario básico do ámbito tecnolóxico.
 - Técnicas cooperativas sinxelas para o traballo en equipo, estratexias para a xestión de conflitos e promoción de condutas empáticas e inclusivas.

UD	Título da UD	Duración
2	Coñecemos os seres vivos!	21

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identifica as características e propiedades das plantas a través de metodoloxías de indagación.	PE	20
CA1.1 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre obxectos, feitos e fenómenos do medio natural a través da observación.	Formula preguntas e realizar predicións razoadas de forma guiada e a través da observación.	TI	80
CA1.2 - Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural.	Busca e selecciona información básica para as súas investigacións.		
CA1.3 - Realizar experimentos guiados, de forma individual ou en equipo, utilizando diferentes técnicas de indagación e instrumentos de forma segura, realizando observacións e medicións precisas, rexistrando os datos correctamente.	Realiza experimentos de maneira guiada, empregando instrumentos de forma segura e rexistrando datos sinxelos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Comunicar os resultados das investigacións a través de diferentes formatos, comparando os resultados obtidos coas predicións realizadas.	Comunica os resultados das investigacións a través de diferentes formatos.		
CA3.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e os procesos adecuados de forma pautada.	Identifica as propiedades e características da materia e dos materiais.		
CA3.2 - Coñecer diferentes formas e fontes de enerxía, identificando os seus usos na vida cotiá.	Coñece diferentes formas e fontes de enerxía, identificando os seus usos na vida cotiá.		
CA3.5 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e de uso sustentable dos recursos naturais, e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identifica problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utiliza dispositivos e recursos dixitais para a busca de información.		
CA4.2 - Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, propoñendo posibles solucións, probando diferentes prototipos e utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e os materiais adecuados.	Construe en equipo un produto final sinxelo de forma guiada, empregando as ferramentas, técnicas e materiais adecuados.		
CA4.3 - Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos.	Presenta o seu produto final en diferentes formatos con axuda dun guión.		
CA4.4 - Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación, modificando algoritmos de acordo con principios básicos do pensamento computacional.	Resolve, de forma guiada, problemas sinxelos de programación		
CA4.5 - Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.	Participa en diversas tarefas en equipo		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A importancia do uso da ciencia e da tecnoloxía para axudar a comprender as causas das propias accións, tomar decisións razoadas e realizar tarefas de forma máis eficiente. - Fomento da curiosidade, a iniciativa e a constancia na realización das diferentes investigacións a través da observación e formulación de hipóteses. - Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación, identificación e clasificación da

Contidos

- información relevante, de maneira individual ou en equipo.
- Realización de experimentos, de maneira individual ou en equipo, utilizando o método científico.
- Uso de instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación, rexistrando os seus resultados.
- Comunicación guiada dos resultados da investigación, de forma oral ou escrita, utilizando diferentes soportes (textos orais ou escritos, maquetas, presentacións, murais).
- Os reinos da natureza desde unha perspectiva xeral e integrada. Utilización de claves e guías para clasificar e identificar os diferentes reinos a través das súas características observables.
- Características e clasificación de animais vertebrados e invertebrados. Observación e comparación das diversas formas en que realizan as funcións vitais.
- Clasificación das plantas a través das súas características observables. Análise, a través da experimentación, da súa capacidade de adaptación ao medio en que viven e realizan as funcións vitais.
- Identificación dun ecosistema e dos elementos que o compoñen. Observación dun ecosistema próximo recollendo datos en diferentes soportes e elaborando hipóteses de forma guiada.
- Relación do ser humano cos ecosistemas. Exemplos de bos e malos usos dos recursos naturais do noso planeta e das súas consecuencias.
- Valoración da biodiversidade e importancia da súa conservación. Respecto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción.
- Identificación dos estados en que se presenta a materia na nosa contorna. Cambios de estado da auga.
- Fontes de enerxía renovables e non renovables.
- A calor e as súas formas de produción. Cambios de estado e instrumentos de medida. Efectos da calor sobre a materia a través da experimentación.
- Propiedades das máquinas simples, a súa observación e manipulación. Aplicacións e usos na vida cotiá.
- Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Impacto ambiental: contaminación e residuos.
- Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe:
- Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo.
- Procuras guiadas de información na internet seguras e eficientes.
- Tratamento e elaboración de textos sinxelos para comunicar información (título, formato, edición, gardar arquivo e compartir a través de plataformas dixitais).
- Coñecemento das regras básicas de seguridade e privacidade para navegar pola internet.
- Recursos e plataformas dixitais restrinxidas e seguras para comunicarse con outras persoas. Etiqueta dixital, regras básicas de cortesía e respecto.
- Estratexias para fomentar o benestar dixital. Recoñecemento dos riscos asociados a un uso inadecuado e pouco seguro das tecnoloxías dixitais (tempo excesivo de uso, ciberacoso, acceso a contidos inadecuados, publicidade e mensaxes non desexadas) e estratexias de actuación.
- Proxectos de deseño e pensamento computacional:
- Identificación e selección dos materiais, ferramentas e obxectos adecuados para a elaboración dun proxecto.
- Fases dos proxectos de deseño: identificación de necesidades, deseño, prototipado e proba, avaliación e comunicación.
- Iniciación á programación. Recursos dixitais (plataformas dixitais de iniciación á programación, aplicacións de programación por bloques, robótica educativa...).

Contidos

- Vocabulario básico do ámbito tecnolóxico.
- Técnicas cooperativas sinxelas para o traballo en equipo, estratexias para a xestión de conflitos e promoción de condutas empáticas e inclusivas.

UD	Título da UD	Duración
3	Descubrimos que somos animais.	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	.Identifica as características e propiedades dos animais a través de metodoloxías de indagación.	PE	15
CA1.1 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre obxectos, feitos e fenómenos do medio natural a través da observación.	1. Formula preguntas e realizar predicións razoadas de forma guiada e a través da observación.	TI	85
CA1.2 - Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural.	1. Busca e selecciona información básica para as súas investigacións.		
CA1.3 - Realizar experimentos guiados, de forma individual ou en equipo, utilizando diferentes técnicas de indagación e instrumentos de forma segura, realizando observacións e medicións precisas, rexistrando os datos correctamente.	Realiza experimentos de maneira guiada, empregando instrumentos de forma segura e rexistrando datos sinxelos.		
CA1.4 - Comunicar os resultados das investigacións a través de diferentes formatos, comparando os resultados obtidos coas predicións realizadas.	Comunica os resultados das investigacións a través de diferentes formatos.		
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel.	Identifica conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural		
CA2.3 - Coñecer e protexer o medio natural, valorándoo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora.	Coñece e protexe o medio natural, valorándoo como un ben común		
CA3.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e os procesos adecuados de forma pautada.	Identifica as propiedades e características da materia e dos materiais.		
CA3.2 - Coñecer diferentes formas e fontes de enerxía, identificando os seus usos na vida cotiá.	Coñece as fontes de enerxía máis importantes.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e de uso sustentable dos recursos naturais, e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identific problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utiliza dispositivos e recursos dixitais para a busca de información.		
CA4.2 - Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, propoñendo posibles solucións, probando diferentes prototipos e utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e os materiais adecuados.	Construe en equipo un produto final sinxelo de forma guiada, empregando as ferramentas, técnicas e materiais adecuados.		
CA4.3 - Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos.	Presenta o seu produto final en diferentes formatos con axuda dun guión.		
CA4.4 - Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación, modificando algoritmos de acordo con principios básicos do pensamento computacional.	Resolver de forma guiada, problemas sinxelos de programación		
CA4.5 - Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.	Participa en diversas tarefas en equipo		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A importancia do uso da ciencia e da tecnoloxía para axudar a comprender as causas das propias accións, tomar decisións razoadas e realizar tarefas de forma máis eficiente. - Fomento da curiosidade, a iniciativa e a constancia na realización das diferentes investigacións a través da observación e formulación de hipóteses. - Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación, identificación e clasificación da información relevante, de maneira individual ou en equipo. - Realización de experimentos, de maneira individual ou en equipo, utilizando o método científico. - Uso de instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación, rexistrando os seus resultados. - Comunicación guiada dos resultados da investigación, de forma oral ou escrita, utilizando diferentes soportes (textos orais ou escritos, maquetas, presentacións, murais). - Os reinos da natureza desde unha perspectiva xeral e integrada. Utilización de claves e guías para clasificar e identificar os diferentes reinos a través das súas características observables. - Características e clasificación de animais vertebrados e invertebrados. Observación e comparación das diversas formas en que realizan as funcións vitais. - Clasificación das plantas a través das súas características observables. Análise, a través da experimentación, da

Contidos

- súa capacidade de adaptación ao medio en que viven e realizan as funcións vitais.
- Identificación dun ecosistema e dos elementos que o compoñen. Observación dun ecosistema próximo recollendo datos en diferentes soportes e elaborando hipóteses de forma guiada.
- Relación do ser humano cos ecosistemas. Exemplos de bos e malos usos dos recursos naturais do noso planeta e das súas consecuencias.
- Valoración da biodiversidade e importancia da súa conservación. Respecto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción.
- Identificación dos estados en que se presenta a materia na nosa contorna. Cambios de estado da auga.
- Fontes de enerxía renovables e non renovables.
- A calor e as súas formas de produción. Cambios de estado e instrumentos de medida. Efectos da calor sobre a materia a través da experimentación.
- Propiedades das máquinas simples, a súa observación e manipulación. Aplicacións e usos na vida cotiá.
- Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Impacto ambiental: contaminación e residuos.
- Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe:
- Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo.
- Procuras guiadas de información na internet seguras e eficientes.
- Tratamento e elaboración de textos sinxelos para comunicar información (título, formato, edición, gardar arquivo e compartir a través de plataformas dixitais).
- Coñecemento das regras básicas de seguridade e privacidade para navegar pola internet.
- Recursos e plataformas dixitais restrinxidas e seguras para comunicarse con outras persoas. Etiqueta dixital, regras básicas de cortesía e respecto.
- Estratexias para fomentar o benestar dixital. Recoñecemento dos riscos asociados a un uso inadecuado e pouco seguro das tecnoloxías dixitais (tempo excesivo de uso, ciberacoso, acceso a contidos inadecuados, publicidade e mensaxes non desexadas) e estratexias de actuación.
- Proxectos de deseño e pensamento computacional:
- Identificación e selección dos materiais, ferramentas e obxectos adecuados para a elaboración dun proxecto.
- Fases dos proxectos de deseño: identificación de necesidades, deseño, prototipado e proba, avaliación e comunicación.
- Iniciación á programación. Recursos dixitais (plataformas dixitais de iniciación á programación, aplicacións de programación por bloques, robótica educativa...).
- Vocabulario básico do ámbito tecnolóxico.
- Técnicas cooperativas sinxelas para o traballo en equipo, estratexias para a xestión de conflitos e promoción de condutas empáticas e inclusivas.

UD	Título da UD	Duración
4	Coidemos a natureza!	16

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Coñece e identifica os diferentes reinos da natureza	PE	15
CA1.1 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre obxectos, feitos e fenómenos do medio natural a través da observación.	Formula preguntas e realizar predicións razoadas de forma guiada e a través da observación.	TI	85
CA1.2 - Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural.	Busca e selecciona información básica para as súas investigacións.		
CA1.3 - Realizar experimentos guiados, de forma individual ou en equipo, utilizando diferentes técnicas de indagación e instrumentos de forma segura, realizando observacións e medicións precisas, rexistrando os datos correctamente.	Realiza experimentos de maneira guiada, empregando instrumentos de forma segura e rexistrando datos sinxelos.		
CA1.4 - Comunicar os resultados das investigacións a través de diferentes formatos, comparando os resultados obtidos coas predicións realizadas.	Comunica os resultados das investigacións a través de diferentes formatos.		
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel.	Identifica conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural		
CA2.3 - Coñecer e protexer o medio natural, valorándoo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora.	Coñece e protexe o medio natural, valorándoo como un ben común		
CA3.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e os procesos adecuados de forma pautada.	Identifica as propiedades e características da materia e dos materiais.		
CA3.2 - Coñecer diferentes formas e fontes de enerxía, identificando os seus usos na vida cotiá.	Coñece as fontes de enerxía máis importantes.		
CA3.5 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e de uso sustentable dos recursos naturais, e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identifica problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utiliza dispositivos e recursos dixitais para a busca de información.		
CA4.2 - Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, propoñendo posibles solucións, probando diferentes prototipos e utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e os materiais adecuados.	Construe en equipo un produto final sinxelo de forma guiada, empregando as ferramentas, técnicas e materiais adecuados.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos.	Presenta o seu produto final en diferentes formatos con axuda dun guión.		
CA4.4 - Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación, modificando algoritmos de acordo con principios básicos do pensamento computacional.	- Resolve, de forma guiada, problemas sinxelos de programación		
CA4.5 - Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.	Participa en diversas tarefas en equipo		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A importancia do uso da ciencia e da tecnoloxía para axudar a comprender as causas das propias accións, tomar decisións razoadas e realizar tarefas de forma máis eficiente. - Fomento da curiosidade, a iniciativa e a constancia na realización das diferentes investigacións a través da observación e formulación de hipóteses. - Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación, identificación e clasificación da información relevante, de maneira individual ou en equipo. - Realización de experimentos, de maneira individual ou en equipo, utilizando o método científico. - Uso de instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación, rexistrando os seus resultados. - Comunicación guiada dos resultados da investigación, de forma oral ou escrita, utilizando diferentes soportes (textos orais ou escritos, maquetas, presentacións, murais). - Os reinos da natureza desde unha perspectiva xeral e integrada. Utilización de claves e guías para clasificar e identificar os diferentes reinos a través das súas características observables. - Características e clasificación de animais vertebrados e invertebrados. Observación e comparación das diversas formas en que realizan as funcións vitais. - Clasificación das plantas a través das súas características observables. Análise, a través da experimentación, da súa capacidade de adaptación ao medio en que viven e realizan as funcións vitais. - Identificación dun ecosistema e dos elementos que o compoñen. Observación dun ecosistema próximo recollendo datos en diferentes soportes e elaborando hipóteses de forma guiada. - Relación do ser humano cos ecosistemas. Exemplos de bos e malos usos dos recursos naturais do noso planeta e das súas consecuencias. - Valoración da biodiversidade e importancia da súa conservación. Respecto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción. - Identificación dos estados en que se presenta a materia na nosa contorna. Cambios de estado da auga. - Fontes de enerxía renovables e non renovables. - A calor e as súas formas de produción. Cambios de estado e instrumentos de medida. Efectos da calor sobre a materia a través da experimentación. - Propiedades das máquinas simples, a súa observación e manipulación. Aplicacións e usos na vida cotiá. - Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Impacto ambiental: contaminación e residuos.

Contidos

- Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe:
- Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo.
- Procuras guiadas de información na internet seguras e eficientes.
- Tratamento e elaboración de textos sinxelos para comunicar información (título, formato, edición, gardar arquivo e compartir a través de plataformas dixitais).
- Coñecemento das regras básicas de seguridade e privacidade para navegar pola internet.
- Recursos e plataformas dixitais restrinxidas e seguras para comunicarse con outras persoas. Etiqueta dixital, regras básicas de cortesía e respecto.
- Estratexias para fomentar o benestar dixital. Recoñecemento dos riscos asociados a un uso inadecuado e pouco seguro das tecnoloxías dixitais (tempo excesivo de uso, ciberacoso, acceso a contidos inadecuados, publicidade e mensaxes non desexadas) e estratexias de actuación.
- Proxectos de deseño e pensamento computacional:
- Identificación e selección dos materiais, ferramentas e obxectos adecuados para a elaboración dun proxecto.
- Fases dos proxectos de deseño: identificación de necesidades, deseño, prototipado e proba, avaliación e comunicación.
- Iniciación á programación. Recursos dixitais (plataformas dixitais de iniciación á programación, aplicacións de programación por bloques, robótica educativa...).
- Vocabulario básico do ámbito tecnolóxico.
- Técnicas cooperativas sinxelas para o traballo en equipo, estratexias para a xestión de conflitos e promoción de condutas empáticas e inclusivas.

UD	Título da UD	Duración
5	Experimentamos coa materia e a enerxía!	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Coñecer diferentes formas e fontes de enerxía, identificando os seus usos na vida cotiá.	Coñecer as fontes de enerxía máis importantes.	PE	20
CA3.3 - Recoñecer a través de pequenas investigacións diferentes formas de produción da calor e dos seus efectos sobre os corpos.	Recoñecer a través de pequenas investigacións diferentes formas de produción da calor		
CA1.1 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre obxectos, feitos e fenómenos do medio natural a través da observación.	Formula preguntas e realizar predicións razoadas de forma guiada e a través da observación.	TI	80
CA1.2 - Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural.	Busca e selecciona información básica para as súas investigacións		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Realizar experimentos guiados, de forma individual ou en equipo, utilizando diferentes técnicas de indagación e instrumentos de forma segura, realizando observacións e medicións precisas, rexistrando os datos correctamente.	Realiza experimentos de maneira guiada, empregando instrumentos de forma segura e rexistrando datos sinxelos.		
CA1.4 - Comunicar os resultados das investigacións a través de diferentes formatos, comparando os resultados obtidos coas predicións realizadas.	Comunica os resultados das investigacións a través de diferentes formatos.		
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	identifica conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural interpretando, de forma guiada, as relacións que se establecen nel.		
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel.	Identifica conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natura		
CA2.3 - Coñecer e protexer o medio natural, valorándoo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora.	Coñece e protexe o medio natural, valorándoo como un ben común		
CA3.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e os procesos adecuados de forma pautada.	Comunica os resultados das investigacións a través de diferentes formatos.		
CA3.4 - Analizar os efectos das forzas sobre determinados obxectos de uso común, realizando experiencias sinxelas e pequenas investigacións con máquinas e aparellos.	Analizar os efectos das forzas sobre determinados obxectos de uso común		
CA3.5 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e de uso sustentable dos recursos naturais, e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identifica problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utiliza dispositivos e recursos dixitais para a busca de información.		
CA4.2 - Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, propoñendo posibles solucións, probando diferentes prototipos e utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e os materiais adecuados.	Construe en equipo un produto final sinxelo de forma guiada, empregando as ferramentas, técnicas e materiais adecuados.		
CA4.3 - Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos.	Presenta o seu produto final en diferentes formatos con axuda dun guión.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación, modificando algoritmos de acordo con principios básicos do pensamento computacional.	Resolve, de forma guiada, problemas sinxelos de programación		
CA4.5 - Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.	Participa en diversas tarefas en equipo		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A importancia do uso da ciencia e da tecnoloxía para axudar a comprender as causas das propias accións, tomar decisións razoadas e realizar tarefas de forma máis eficiente. - Fomento da curiosidade, a iniciativa e a constancia na realización das diferentes investigacións a través da observación e formulación de hipóteses. - Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación, identificación e clasificación da información relevante, de maneira individual ou en equipo. - Realización de experimentos, de maneira individual ou en equipo, utilizando o método científico. - Uso de instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación, rexistrando os seus resultados. - Comunicación guiada dos resultados da investigación, de forma oral ou escrita, utilizando diferentes soportes (textos orais ou escritos, maquetas, presentacións, murais, etc.). - Os reinos da natureza desde unha perspectiva xeral e integrada. Utilización de claves e guías para clasificar e identificar os diferentes reinos a través das súas características observables. - Características e clasificación de animais vertebrados e invertebrados. Observación e comparación das diversas formas en que realizan as funcións vitais. - Clasificación das plantas a través das súas características observables. Análise, a través da experimentación, da súa capacidade de adaptación ao medio en que viven e realizan as funcións vitais. - Identificación dun ecosistema e dos elementos que o compoñen. Observación dun ecosistema próximo recollendo datos en diferentes soportes e elaborando hipóteses de forma guiada. - Relación do ser humano cos ecosistemas. Exemplos de bos e malos usos dos recursos naturais do noso planeta e das súas consecuencias. - Valoración da biodiversidade e importancia da súa conservación. Respecto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción. - Identificación dos estados en que se presenta a materia na nosa contorna. Cambios de estado da auga. - Fontes de enerxía renovables e non renovables. - A calor e as súas formas de produción. Cambios de estado e instrumentos de medida. Efectos da calor sobre a materia a través da experimentación. - Propiedades das máquinas simples, a súa observación e manipulación. Aplicacións e usos na vida cotiá. - Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Impacto ambiental: contaminación e residuos. - Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe: - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo.

Contidos

- Procuras guiadas de información na internet seguras e eficientes.
- Tratamento e elaboración de textos sinxelos para comunicar información (título, formato, edición, gardar arquivo e compartir a través de plataformas dixitais).
- Coñecemento das regras básicas de seguridade e privacidade para navegar pola internet.
- Recursos e plataformas dixitais restrinxidas e seguras para comunicarse con outras persoas. Etiqueta dixital, regras básicas de cortesía e respecto.
- Estratexias para fomentar o benestar dixital. Recoñecemento dos riscos asociados a un uso inadecuado e pouco seguro das tecnoloxías dixitais (tempo excesivo de uso, ciberacoso, acceso a contidos inadecuados, publicidade e mensaxes non desexadas) e estratexias de actuación.
- Proxectos de deseño e pensamento computacional:
 - Identificación e selección dos materiais, ferramentas e obxectos adecuados para a elaboración dun proxecto.
 - Fases dos proxectos de deseño: identificación de necesidades, deseño, prototipado e proba, avaliación e comunicación.
 - Iniciación á programación. Recursos dixitais (plataformas dixitais de iniciación á programación, aplicacións de programación por bloques, robótica educativa...).
 - Vocabulario básico do ámbito tecnolóxico.
 - Técnicas cooperativas sinxelas para o traballo en equipo, estratexias para a xestión de conflitos e promoción de condutas empáticas e inclusivas.

UD	Título da UD	Duración
6	Facemos proxectos!	17

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e os procesos adecuados de forma pautada.	Identifica as propiedades e características da materia e dos materiais.	PE	20
CA1.1 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre obxectos, feitos e fenómenos do medio natural a través da observación.	Formula preguntas e realizar predicións razoadas de forma guiada e a través da observación.	TI	80
CA1.2 - Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural.	Busca e selecciona información básica para as súas investigacións.		
CA1.3 - Realizar experimentos guiados, de forma individual ou en equipo, utilizando diferentes técnicas de indagación e instrumentos de forma segura, realizando observacións e medicións precisas, rexistrando os datos correctamente.	Realiza experimentos de maneira guiada, empregando instrumentos de forma segura e rexistrando datos sinxelos.		
CA1.4 - Comunicar os resultados das investigacións a través de diferentes formatos, comparando os resultados obtidos coas predicións realizadas.	Comunica os resultados das investigacións a través de diferentes formatos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	identifica conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural interpretando, de forma guiada, as relacións que se establecen nel.		
CA2.2 - Identificar conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural mostrando comprensión das relacións que se establecen nel.	Identifica conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural		
CA2.3 - Coñecer e protexer o medio natural, valorándoo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora.	Coñece e protexe o medio natural, valorándoo como un ben común		
CA3.2 - Coñecer diferentes formas e fontes de enerxía, identificando os seus usos na vida cotiá.	Coñece as fontes de enerxía máis importantes.		
CA3.3 - Recoñecer a través de pequenas investigacións diferentes formas de produción da calor e dos seus efectos sobre os corpos.	Recoñece a través de pequenas investigacións diferentes formas de produción da calor		
CA3.4 - Analizar os efectos das forzas sobre determinados obxectos de uso común, realizando experiencias sinxelas e pequenas investigacións con máquinas e aparellos.	Analiza os efectos das forzas sobre determinados obxectos de uso común		
CA3.5 - Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e de uso sustentable dos recursos naturais, e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Identifica problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable		
CA4.1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura e de acordo coas necesidades do contexto educativo, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual e en equipo, reelaborando e creando contidos dixitais sinxelos.	Utiliza dispositivos e recursos dixitais para a busca de información.		
CA4.2 - Construír en equipo un produto final sinxelo que dea solución a un problema de deseño, propoñendo posibles solucións, probando diferentes prototipos e utilizando de forma segura as ferramentas, técnicas e os materiais adecuados.	Construe en equipo un produto final sinxelo de forma guiada, empregando as ferramentas, técnicas e materiais adecuados.		
CA4.3 - Presentar o produto final dos proxectos de deseño en diferentes formatos explicando os pasos seguidos.	Presenta o seu produto final en diferentes formatos con axuda dun guión.		
CA4.4 - Resolver, de forma guiada, problemas sinxelos de programación, modificando algoritmos de acordo con principios básicos do pensamento computacional.	Resolver de forma guiada, problemas sinxelos de programación		
CA4.5 - Participar en diversas tarefas en equipo, desenvolvendo distintos roles que favorezan o obxectivo final dun proxecto respectando as normas básicas de convivencia.	Participa en diversas tarefas en equipo		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- A importancia do uso da ciencia e da tecnoloxía para axudar a comprender as causas das propias accións, tomar decisións razoadas e realizar tarefas de forma máis eficiente.
- Fomento da curiosidade, a iniciativa e a constancia na realización das diferentes investigacións a través da observación e formulación de hipóteses.
- Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións.
- Procedementos de indagación adecuados ás necesidades da investigación, identificación e clasificación da información relevante, de maneira individual ou en equipo.
- Realización de experimentos, de maneira individual ou en equipo, utilizando o método científico.
- Uso de instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación, rexistrando os seus resultados.
- Comunicación guiada dos resultados da investigación, de forma oral ou escrita, utilizando diferentes soportes (textos orais ou escritos, maquetas, presentacións, murais).
- Os reinos da natureza desde unha perspectiva xeral e integrada. Utilización de claves e guías para clasificar e identificar os diferentes reinos a través das súas características observables.
- Características e clasificación de animais vertebrados e invertebrados. Observación e comparación das diversas formas en que realizan as funcións vitais.
- Clasificación das plantas a través das súas características observables. Análise, a través da experimentación, da súa capacidade de adaptación ao medio en que viven e realizan as funcións vitais.
- Identificación dun ecosistema e dos elementos que o compoñen. Observación dun ecosistema próximo recollendo datos en diferentes soportes e elaborando hipóteses de forma guiada.
- Relación do ser humano cos ecosistemas. Exemplos de bos e malos usos dos recursos naturais do noso planeta e das súas consecuencias.
- Valoración da biodiversidade e importancia da súa conservación. Respecto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción.
- Identificación dos estados en que se presenta a materia na nosa contorna. Cambios de estado da auga.
- Fontes de enerxía renovables e non renovables.
- A calor e as súas formas de produción. Cambios de estado e instrumentos de medida. Efectos da calor sobre a materia a través da experimentación.
- Propiedades das máquinas simples, a súa observación e manipulación. Aplicacións e usos na vida cotiá.
- Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Impacto ambiental: contaminación e residuos.
- Dixitalización da contorna persoal de aprendizaxe:
- Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo.
- Procuras guiadas de información na internet seguras e eficientes.
- Tratamento e elaboración de textos sinxelos para comunicar información (título, formato, edición, gardar arquivo e compartir a través de plataformas dixitais).
- Coñecemento das regras básicas de seguridade e privacidade para navegar pola internet.
- Recursos e plataformas dixitais restrinxidas e seguras para comunicarse con outras persoas. Etiqueta dixital, regras básicas de cortesía e respecto.
- Estratexias para fomentar o benestar dixital. Recoñecemento dos riscos asociados a un uso inadecuado e pouco seguro das tecnoloxías dixitais (tempo excesivo de uso, ciberacoso, acceso a contidos inadecuados, publicidade e mensaxes non desexadas) e estratexias de actuación.
- Proxectos de deseño e pensamento computacional:

Contidos

- Identificación e selección dos materiais, ferramentas e obxectos adecuados para a elaboración dun proxecto.
- Fases dos proxectos de deseño: identificación de necesidades, deseño, prototipado e proba, avaliación e comunicación.
- Iniciación á programación. Recursos dixitais (plataformas dixitais de iniciación á programación, aplicacións de programación por bloques, robótica educativa...).
- Vocabulario básico do ámbito tecnolóxico.
- Técnicas cooperativas sinxelas para o traballo en equipo, estratexias para a xestión de conflitos e promoción de condutas empáticas e inclusivas.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A acción docente na área de Ciencias da Natureza terá en especial consideración as seguintes recomendacións:

- Iniciar os alumnos no uso das Tecnoloxías da Información e a Comunicación, para buscar información e para tratala e presentala, así como para realizar simulacións interactivas e representar fenómenos de difícil realización experimental.
- Promover a curiosidade, o interese e o respecto cara a si mesmo e cara aos demais, cara á natureza, cara ao traballo propio das ciencias experimentais e o seu carácter social, e a adopción dunha actitude de colaboración no traballo en grupo.
- Fomentar a participación eficaz e constante do alumno, de modo que aprendan a medida que van facendo, sendo especialmente importante a observación dos seres e procesos naturais *¿in vivo?*, e a experimentación mediante a realización de diversas e sinxelas experiencias.
- Incluír prácticas orais, como exposicións ou debates previamente preparados, na actividade cotiá da aula sobre os contidos que o mestre seleccione (proles e contras da reciclaxe dos envases, as enerxías renovables, a contaminación, as especies en extinción, etc.).
- Observar, identificar e analizar problemas utilizando a recollida, organización e tratamento de datos, a emisión de hipóteses, o deseño e desenvolvemento da experimentación, a busca de solucións, e a utilización de fontes de información, incluíndo na medida do posible as proporcionadas por medios tecnolóxicos e a comunicación dos resultados obtidos.
- Realizar tarefas manipulativas en que, mediante o uso de técnicas plásticas, se poidan consolidar as aprendizaxes propias da área (modelaxe con arxila, plastilina, etc.).
- Posibilitar a existencia dun *¿recuncho de ciencias?* onde poidan recollese os traballos realizados, os murais explicativos dos experimentos do curso, os materiais propios da área (microscopio, guantes, etc.).

A xeito de síntese, como principios metodolóxicos da Educación Primaria poderíamos sinalar:

- A aprendizaxe significativa a través dun ensino para a comprensión e unha estimulación dos procesos de pensamento. Promover un ensino para a comprensión que fomente o desenvolvemento dun pensamento eficaz, crítico e creativo. Ensinar a pensar desenvolvendo destrezas e hábitos mentais, a través de todas as áreas, e posibilitando o desenvolvemento dun pensamento eficiente transferible a todos os ámbitos da vida e acorde cunha aprendizaxe competencial. Como se verá máis adiante, farase visible en actividades que poñen en xogo o pensamento a través de organizadores visuais, procesos cognitivos ou procedementos de autoavaliación.
- A aplicación do aprendido en diferentes contextos reais ou simulados, mostrando a súa funcionalidade e contribuíndo ao desenvolvemento das competencias clave. A realización de tarefas e actividades que leven consigo a aplicación do aprendido en diferentes contextos reais ou simulados contribúe ao desenvolvemento das competencias clave e dálles maior sentido a moitas das aprendizaxes.
- A aprendizaxe por descubrimento como vía fundamental de aprendizaxe. Sempre que sexa posible, a aprendizaxe debe dar resposta a cuestións que formulou o alumnado e implicar un proceso de investigación ou resolución, para o cal resultan idóneos os proxectos de traballo e as tarefas competenciais, entre outros.
- O fomento do compromiso do alumnado coa súa aprendizaxe. Para iso, promoverase a motivación intrínseca do alumnado, vinculada á responsabilidade, á autonomía e ao desexo de aprender. Todas as claves nas que se fundamenta este proxecto, como se verá máis adiante, darán fiel resposta a este principio.
- A concreción da interrelación das aprendizaxes tanto en cada área coma de carácter interdisciplinario. Para iso, é especialmente aconsellable a aplicación dunha metodoloxía baseada nos centros de interese, nos proxectos, nos

obradoiros ou nas tarefas competenciais. Este principio responde á necesidade de vincular a escola coa vida.

- A preparación para a resolución de problemas da vida cotiá como elemento motivador para a aprendizaxe. Require un adestramento na busca reflexiva e creativa de camiños e solucións ante dificultades que non sempre teñen unha solución simple ou obvia. As habilidades relacionadas coa resolución de problemas relaciónanse coa planificación e co razoamento, pero tamén coa adaptación a novas situacións, á intuición, á capacidade de aprender dos erros e de atreverse a probar, co desenvolvemento do pensamento reflexivo, crítico e creativo, e co emprendemento. Este principio fundamenta a incorporación dunha ampla gama de procesos cognitivos nas actividades que se lles vai formular ao alumnado en cada un dos temas.

- O fomento da creatividade a través de tarefas e actividades abertas que supoñan un reto para o alumnado en todas as áreas. O alumnado debe comprender que o coñecemento está inacabado e que é posible explorar outras posibilidades, o que supón perder o medo a cometer erros na busca e reflexionar sobre o valor das súas propostas.

- O desenvolvemento de destrezas básicas que potencien aspectos clave como a lectura, o debate e a oratoria, aspecto que se traballa con carácter interdisciplinario en todas as áreas a través do proxecto lingüístico.

- Fomentar a autonomía nas aprendizaxes que leva consigo o desenvolvemento da competencia de aprender a aprender como elemento fundamental para a aprendizaxe ao longo da vida. Require incluír no currículo e na práctica educativa aspectos como o autoconñecemento, as estratexias de aprendizaxe e a súa autorregulación, o traballo en equipo e procesos de autoavaliación. En cada tema reflexionárase sobre o «Como aprendín?». Ademais, vanse poñer en xogo actividades de corte cooperativo.

- A inclusión das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) como recurso didáctico do profesorado, pero tamén como medio para que o alumnado explore as súas posibilidades para aprender, comunicarse e realizar as súas propias achegas e creacións utilizando diversas linguaxes (TAC). Este uso das TIC evidenciarase en cada tema de diversas formas, favorecendo que o alumnado se vaia creando o seu propio ámbito persoal de aprendizaxe.

- Lograr un bo clima de aula que lle permita ao alumnado centrarse na aprendizaxe e lle axude no seu proceso de educación emocional. Este clima depende especialmente da claridade e consistencia das normas e da calidade das relacións persoais. Para iso, terase moi presente que hai que axudar o alumnado a desenvolver e fortalecer os principios e os valores que fomentan a igualdade e favorecen a convivencia, desde a prevención de conflitos e a resolución pacífica destes, así como a non-violencia en todos os ámbitos. Este principio e os dous seguintes estarán presentes de xeito explícito en actividades que requiren unha toma de conciencia das emocións en si mesmos e nas demais persoas, así como en actividades cooperativas onde o alumnado aprenderá das achegas que lles faga ás súas compañeiras e compañeiros, e das que reciba.

- A atención á diversidade do alumnado como elemento central das decisións metodolóxicas que leva consigo realizar accións para coñecer as características de cada alumno ou alumna e axustarse a elas.

- Potenciarase o Deseño Universal de Aprendizaxe (DUA) para garantir unha efectiva educación inclusiva, permitindo o acceso ao currículo a todo o alumnado que presente necesidades específicas de apoio educativo. Para iso, desenvolveranse dinámicas de traballo que axuden a descubrir o talento e o potencial de cada alumno e alumna e integraranse diferentes formas de presentación do currículo, metodoloxías variadas e recursos que respondan aos distintos estilos e ritmos de aprendizaxe do alumnado.

- Fomentárase o uso de estratexias de intelixencia emocional para o achegamento do alumnado á xestión das súas emocións, desenvolvendo principios de empatía e resolución de conflitos que lle permitan convivir na sociedade plural na que vivimos, cun programa completo que se desenvolve ao longo de toda a Educación Primaria, desde as propias actividades que desenvolve o alumnado na súa aula e que desenvolveremos no apartado seguinte sobre «metodoloxías activas».

- A combinación de diversos agrupamentos, valorando a titoría entre iguais e a aprendizaxe cooperativa como medios para favorecer a atención de calidade a todo o alumnado e a educación en valores. Iso debe reverter nunha mellor valoración por parte do alumnado da diversidade da aula e unha mellor capacidade para traballar con todos os compañeiros e compañeiras.

Todos estes principios e orientacións vanse ver concretados nun abano amplo de escenarios e actividades que requirirán que o alumnado poña en xogo diferentes habilidades de pensamento, utilizando os mecanismos diversos de recepción da información e a súa posterior difusión, manexando unha ampla riqueza de recursos e espazos que facilitan transcender de aprendizaxes académicas a outras con maior impacto na súa vida persoal, familiar ou social a través de situacións auténticas ou retos, e todo iso afrontándoo de xeito individual e tamén a través da aprendizaxe cooperativa ou situacións de traballo en equipo.

Para iso, partiremos de situacións auténticas que xeren unha aprendizaxe aplicada máis alá do exclusivamente académico e que, ademais, xere aprendizaxes emocionantes e de transformación. Partirase dunha situación de aprendizaxe que provoque e motive, dándolle un sentido a cada tema desde un punto de vista funcional e de aplicación, xustificando así a necesidade de aprender uns coñecementos que logo se van aplicar, deixando aberta a posibilidade de que o alumnado achegue, por exemplo, a súa creatividade, tome decisións ou asuma roles durante o

proceso.

Será unha aprendizaxe vivencial na que se facilita a participación directa e activa dos que interveñen, aplicando o que se está aprendendo en cada unha das seccións do tema a situacións onde se producen os problemas ou retos que hai que resolver. Desta forma, a aprendizaxe faise significativa por parte do alumnado porque pode experimentar, sentir, pensar e actuar ao mesmo tempo. Integra a investigación, sendo o libro e o material complementario dixital os primeiros recursos para a indagación e a busca de información.

Fomentarase especialmente unha metodoloxía centrada na actividade e na participación do alumnado, estimulando a reflexión e o pensamento crítico. As actividades e tarefas consideradas e suxeridas serán variadas, conterán propósitos e interrogantes para favorecer o desenvolvemento de estratexias de pensamento que lle permita ao alumnado adquirir os coñecementos e comprendelos para avanzar neles desde a súa análise e aplicación en contextos diversos, xerando aprendizaxes profundas transferibles a outras situacións do ámbito académico, persoal, familiar e social, formulando hipóteses, achegando valoración e xuízo crítico, e contribuíndo a crear coñecemento. A aprendizaxe debe desenvolver unha variedade de procesos cognitivos. O alumnado debe ser quen de poñer en práctica un amplo repertorio de procesos, tales como identificar, analizar, recoñecer, asociar, reflexionar, razoar, deducir, inducir, decidir, explicar, crear, etc., evitando que as situacións de aprendizaxe se centren tan só no desenvolvemento dalgúns deles.

As estratexias para o desenvolvemento do pensamento (analítico, lóxico, crítico, creativo, eficaz e metacognitivo) serán as que nos axuden a aprender a pensar e as que melloren o dominio dos coñecementos, a súa aplicación e a súa transferencia. Estas estratexias desenvolven os procesos cognitivos e mostran un conxunto de pasos a seguir para orientar as formas de pensar segundo os xeitos de procesamento da información e o tipo de resposta requiridos. Estarán presentes en cada un dos temas de xeito explícito e intencionado en actividades que, de xeito natural, lle axudarán ao alumnado a facer conscientes os pasos necesarios dos que require para armar unha reflexión, facer unha proposta ou formular unha serie de dúbidas.

De igual forma potenciarase e facilitarase un proceso de reflexión do alumnado acerca das novas aprendizaxes e das relacións existentes entre eles. Deste xeito, o alumnado fará máis evidentes as aprendizaxes clave, así como as relacións entre estes novos coñecementos.

Nas páxinas finais de cada unidade, mediante o uso dun portafolio, tamén terá un papel clave para a reflexión persoal e crítica que mostre non só o progreso académico, senón tamén habilidades e estratexias vinculadas coas claves da metodoloxía que hai que desenvolver. O portafolio permítelle ao alumnado crecer no seu desenvolvemento competencial, especialmente na nova e máis importante alfabetización para o século xxi: aprender a aprender. Axudará a vertebrar estes procesos de reflexión avaliativa necesarios na aula. Coas distintas actividades que nel se propoñen, pretendemos que se converta nun instrumento de aprendizaxe e autoavaliación que leve o estudante a ser consciente da súa propia aprendizaxe desde catro perspectivas: reflexionando sobre o que aprendeu, tomando evidencias dos seus avances, pensando sobre o seu proceso de aprendizaxe e buscando situacións da vida cotiá nas que poida aplicar esas aprendizaxes.

Adquirir estas destrezas relacionadas coa reflexión e co pensamento crítico require dun dominio da competencia lingüística de xeito significativo. Para iso, outra das claves incluídas na metodoloxía é a integración dun plan lingüístico no que participan todas as áreas de xeito coordinado. Isto significa que en todas as áreas existe unha coherencia horizontal (no curso) e vertical (na etapa) en canto á selección de tipoloxías textuais e o seu posterior tratamento de xeito oral e escrito (expresión e comprensión). Unha tipoloxía textual é unha forma de organizar a diversidade textual e de clasificar os distintos textos orais e escritos que existen. Os textos, como produto da actuación lingüística, preséntanse nunha multiplicidade e diversidade practicamente inabarcables; non obstante, son susceptibles de ser ordenados en tipoloxías que os clasifiquen e agrupen a teor de conxuntos de trazos que os identifiquen e os diferencien entre si. A clasificación do texto máis comunmente aceptada nos traballos de lingüística, baseada no propósito ou na intención comunicativa, é a que distingue entre narrativos, descritivos, expositivos ou explicativos, argumentativos e instrutivos. Pola súa estrutura tamén imos considerar que as tipoloxías anteriores se poidan presentar mediante textos continuos ou discontinuos. Cada vez que se considere unha lectura motivadora, xeraranse propostas que combinen as tipoloxías textuais propostas, ben presentadas de xeito continuo, ou discontinuo. Ao longo do resto de actividades, calquera delas é susceptible de ser abordada mediante o enfoque desta clave. Cada vez que se propoña unha actividade que se leve a cabo de xeito oral ou ben requira presentar ou comprender unha produción escrita, estará vinculada con esta clave, aínda que se suxiren cales son as imprescindibles en cada un dos temas. Esta clave tamén estará presente en cada situación de aprendizaxe e na posible difusión do produto final.

Outra das claves fundamentais a nivel metodolóxico é a presenza de actividades para que se leven a cabo de xeito cooperativo. O alumnado participará activamente no seu proceso de aprendizaxe, tamén en cooperación, aplicando estratexias de negociación, consenso, mediación, empatía e asertividade, con responsabilidade compartida e axuda mutua co resto das compañeiras e compañeiros, maximizando as súas aprendizaxes e as do resto do grupo, xerando interdependencia positiva.

A estruturación da aprendizaxe de forma cooperativa, se se leva a cabo de xeito óptimo, crea un clima na aula que favorece a devandita aprendizaxe e posibilita conseguir mellores resultados escolares. Facilita a atención á diversidade, proporcionando estratexias e recursos para a xestión da heteroxeneidade na aula; o profesorado dispón de máis tempo para atender de forma individualizada, adecuándose aos ritmos e estilos de aprendizaxe dos alumnos e das alumnas; estes tamén contan coa axuda dos seus compañeiros e compañeiras, o que fai posible un modelo inclusivo dentro da aula, mellorando a calidade das interaccións dentro do grupo e cos mestres e coas mestras, propiciando que o clima da aula sexa máis positivo.

Este impulso, desde a aprendizaxe cooperativa, pretende tamén educar en valores como a solidariedade, a cooperación, a convivencia, o diálogo e o respecto á diferenza, dentro do contexto natural e non forzado do propio alumnado, no que adentra e pon en práctica as habilidades sociais e comunicativas.

Apostar pola cooperación supón fuxir de modelos baseados na competición onde só importa o reto e non o grupo. Tamén foxe da submisión, onde só importa a relación e non os retos que se propoñen. Apostar pola cooperación supón compartir uns retos en equipo, sendo ambas as dúas cuestións igualmente importantes para os nenos e as nenas, xa que a educación integral inclúe adquirir tamén competencias persoais e sociais, ademais de coñecementos.

Traballar as habilidades persoais e sociais require poñer o foco na educación emocional e facela presente tamén de xeito explícito e intencional nas actividades da aula. Isto significa que o alumnado ten que aprender unha serie de habilidades que contribúan a que a nivel intrapersonal identifique e recoñeza as emocións, regulándoas e xestionándoas, e a nivel interpersonal, a que adquira habilidades de relación coas persoas e a ter experiencias de satisfacción persoal. A súa aparición na metodoloxía fórmulase en dous escenarios claramente identificados:

- Aprendizaxes emocionantes. O investigador Francisco Mora asegura que o elemento esencial no proceso de aprendizaxe é a emoción porque só se pode aprender aquilo que se ama, aquilo que lle di algo novo á persoa, que significa algo, que sobresaí do ámbito. «Sen emoción ¿diz non hai curiosidade, non hai atención, non hai aprendizaxe, non hai memoria». As situacións de aprendizaxe de cada tema perseguen xerar aprendizaxes desde propostas emocionantes que activen o alumnado e lle provoquen aplicar o aprendido para darlle resposta á situación problema. Cando as aprendizaxes son emocionantes, xérase un estado de motivación intrínseca, na que a persoa está inmersa no que está facendo.

- Actividades emocionais integradas en cada tema. Integradas en cada un dos temas cunha secuencia lóxica e progresiva que lle permita ao alumnado tomar conciencia plena das emocións nas súas actividades cotiás.

A nivel metodolóxico tamén se considera o emprendemento como unha das claves de acordo co que a normativa vixente nos propón arredor desta competencia. Requiritá por parte do alumnado a capacidade de análise, planificación, organización, xestión e toma de decisións; capacidade de adaptación ao cambio e resolución de problemas; comunicación, presentación, representación e negociación efectivas; habilidade para traballar, tanto individualmente coma dentro dun equipo; participación, capacidade de liderado e delegación; pensamento crítico e sentido da responsabilidade; autoconfianza, avaliación e autoavaliación, xa que é esencial determinar os puntos fortes e débiles dun mesmo e dun proxecto, así como avaliar e asumir riscos cando estea xustificado (manexo da incerteza e asunción e xestión do risco). Tamén o desenvolvemento de actitudes e valores como a predisposición a actuar dunha forma creadora e imaxinativa; o autoconhecimento e a autoestima; a autonomía ou independencia, o interese e esforzo e o espírito emprendedor. Caracterízase pola iniciativa, pola proactividade e pola innovación, tanto na vida privada e social coma na profesional. Tamén está relacionada coa motivación e coa determinación á hora de cumprir os obxectivos, xa sexa persoais ou establecidos en común con outros, incluído o ámbito laboral.

Esta clave estará presente de xeito explícito e transversal nas actividades nas que teña que poñer en xogo as diferentes habilidades e destrezas asociadas co sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

O uso das TIC é outra das claves fundamentais contempladas a nivel metodolóxico, e non só para preparar o alumnado a saber facer dentro do contexto dixital, tamén para que entenda as TIC non como un fin en si mesmas, senón como un medio para a aprendizaxe e a comunicación (TAC: tecnoloxías da aprendizaxe e da comunicación) e para o empoderamento e a participación (TEP: tecnoloxías do empoderamento e da participación). Preténdese que o

alumnado sexa o protagonista da súa aprendizaxe no contexto dixital, xere contidos, que os comparta, constrúa de xeito conxunto e vaia máis alá de ser un mero observador ou consumidor. Á súa vez preséntasenos outro reto, que é procurar que todos os alumnos e alumnas adquiran as capacidades necesarias para chegar a ser competentes no manexo dixital, formulando unha metodoloxía baseada en situacións da vida cotiá e ligando o coñecemento ás experiencias e á resolución de problemas. Poñerase especial fincapé nesta finalidade, entendendo a transversalidade das tecnoloxías como ferramenta fundamental para a adquisición do resto de competencias.

Con carácter xeral, a metodoloxía debe partir da perspectiva do profesorado como orientador, promotor e facilitador do desenvolvemento competencial no alumnado. Un dos elementos fundamentais na ensinanza por competencias é espertar e manter a motivación cara á aprendizaxe no alumnado, o que implica unha nova proposta do seu papel, máis activo e autónomo, consciente de ser o responsable da súa aprendizaxe, e, a tal fin, o profesorado ha de ser capaz de xerar nel a curiosidade e a necesidade por adquirir os coñecementos, as destrezas e as actitudes e os valores presentes nas competencias.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ordenador: con diferentes aplicacións e programas de software libre (Plan Dixital): reprodución audio e vídeo, editor partituras, gravación, etc
Libro dixital do profesorado con recursos dixitais para cada unidade
Banco de recursos en anayaeducación.es
Audioconto sobre unha científica ao que se accede a través de QR.
Láminas con ilustracións e textos para realizar distintas dinámicas de lectura.
Altofalantes
Material reciclable: cortiza, tapóns de plástico, la e un pau de madeira, rolo de papel de cociña e rolo de papel hixiénico, tetra brik e tapóns.
Microscopio

En canto aos recursos, para seleccionalos teranse en conta os seguintes principios: que sexan funcionais, que permitan experimentar, que sean ajustados al desenvolvemento de los niños y que fomenten las relaciones personales, así mismo que sean seguros, de buena calidad, abiertos e variados. Para el desenvolvemento de esta programación se tendrán en cuenta tanto los recursos materiales como los humanos.

Los recursos materiales estarán formados por el equipamiento, material didáctico y materiales curriculares

Recursos impresos

- Libro do alumnado.
- Proposta didáctica.

Recursos dixitais

- Libro dixital do profesorado con recursos dixitais para cada unidade.
- Banco de recursos en anayaeducación.es con materiais como:
- Programación e documentación do proxecto.
- Proposta didáctica con recursos para o tratamento da diversidade, a avaliación etc.
- Recursos para cada unidade, con recursos para expoñer (animacións, presentacións, galerías, vídeos, infografías,

audios...), para exercitar (actividades interactivas, material para cubrir o álbum de fotos da unidade, espazo gameroom...), para tratar a diversidade (pautas DUA) etc.

- Entrevistas interactivas a científicas e realización dun reto.

Material para a aula

- Audioconto sobre unha científica ao que se accede a través de QR.

- Láminas con ilustracións e textos para realizar distintas dinámicas de lectura.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase polo equipo docente do alumnado durante o primeiro mes do curso escolar, e terá en conta:

- a análise dos informes persoais da etapa ou do curso anterior;

- outros datos obtidos polo profesorado sobre o punto de partida desde o que o alumno ou a alumna inicia as novas aprendizaxes.

A devandita avaliación inicial será o punto de referencia do equipo docente para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e para a súa adecuación ás características e aos coñecementos do alumnado.

O equipo docente, como consecuencia do resultado da avaliación inicial, adoptará as medidas pertinentes de apoio, ampliación, reforzo ou recuperación para aqueles alumnos e alumnas que o precisen ou de adaptación curricular para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

Para iso, é conveniente iniciar o curso con actividades para activar no alumnado os coñecementos e destrezas traballados con anterioridade, traballando os aspectos fundamentais que o alumnado debería coñecer ata o momento. De igual xeito, débense propoñer actividades abondo que nos permitan coñecer realmente as destrezas e os coñecementos que posúen os alumnos e as alumnas de cada grupo, co fin de abordar o proceso educativo realizando os axustes pertinentes ás necesidades e características tanto de grupo coma individuais para cada alumno ou alumna, de acordo co establecido no marco do Plan de Atención á Diversidade.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	15	20	15	15	15	20	100
Proba escrita	15	20	15	15	20	20	18
Táboa de indicadores	85	80	85	85	80	80	82

Criterios de cualificación:

A avaliación do proceso de aprendizaxe terá en conta o progreso xeral do alumnado a través do desenvolvemento dos distintos elementos do currículo.

A avaliación terá en consideración tanto o grao de adquisición do perfil competencial de saída do alumnado para a Educación Primaria coma o logro dos obxectivos da etapa. O currículo para a Educación Primaria está centrado no

desenvolvemento de capacidades que se encontran expresadas nas competencias específicas das áreas curriculares da etapa. Estas aparecen concretadas mediante os criterios de avaliación que se elaboraron para cada ciclo e que, polo tanto, mostran unha progresión na consecución das devanditas competencias específicas. Os criterios de avaliación serán o referente fundamental para valorar o grao de adquisición das competencias específicas.

O enfoque dado aos criterios de avaliación xera unha estrutura relacional e sistémica entre todos os elementos do currículo; é dicir, facilita a adecuación e os procesos principais que hai que desenvolver e avaliar no alumnado.

No contexto do proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno ou dunha alumna non sexa o axeitado, estableceranse medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten as dificultades e estarán dirixidas a garantir a adquisición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo.

A avaliación das aprendizaxes do alumnado levarase a cabo mediante as distintas realizacións do alumnado no seu proceso de

-aprendizaxe a través do uso xeneralizado de instrumentos de avaliación variados, diversos, accesibles e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe, que permitan a valoración obxectiva de todo o alumnado, e que comentaremos polo miúdo no «como avaliar».

Avaliación final ou sumativa

É a que se realiza ao remate dun período determinado do proceso de ensino-aprendizaxe para determinar se se alcanzou dunha forma axeitada a adquisición prevista das competencias específicas e en que medida as alcanzou cada alumno ou alumna do grupo-clase.

É a conclusión ou suma do proceso de avaliación continua na que se valorará o proceso global de cada alumno ou alumna. Na devandita avaliación teranse en conta tanto as aprendizaxes realizadas en canto aos aspectos curriculares de cada área coma o modo en que desde estes contribuíron á adquisición das competencias específicas.

A avaliación e a promoción do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo con adaptacións curriculares será competencia do equipo docente coa participación do profesorado especialista, de acordo co establecido nestas. Cando a adaptación curricular sexa significativa, a avaliación realizarase tomando como referente os obxectivos e os criterios de avaliación fixados nas devanditas adaptacións.

A totalidade dos CA da presente PD serán avaliados por medio dunha táboa de indicadores, da cal se levará un rexistro cunhas escalas de valoración/rúbrica, pois un grande número delas son de observación.

A nota trimestral, no tocante o que ás UD se refire, será a seguinte:

-1º trim.: UD 1 45 % (traballo individual) + UD2 45% (traballo individual) + Rúbrica (comportamento, cadernos...) 10%
-2º trim.: UD 3 45% (traballo individual) + UD 4 45% (traballo individual) + Rúbrica (comportamento, cadernos...) 10%
-3º trim.: UD 5 45% (traballo individual) + UD 6 45% (traballo individual) + Rúbrica (comportamento , cadernos...) 10%

O 100% da nota da avaliación final obterase do xeito seguinte:

-1º trim. 35%
-2º trim. 30%
-3º trim. 35%

Cando a cualificación obtida, tanto trimestral como final, for un resultado con decimais, por defecto aplicarase o seguinte:

-se o decimal estiver entre 0 e 49 o número da nota enteira será o mesmo que sen decimais.
-se o decimal estiver entre 5 e 99 o numero enteiro redondearase para o inmediatamente superior.

En calquera caso, se por análise da persoa docente e/ou o conxunto da Xunta de Avaliación, a progresión do alumnado argumenta a este/a/s a conveniencia de non aplicar o anterior por defecto, atendendo a razóns pedagóxicas, isto será o que prevalecerá.

As técnicas e instrumentos que empregaremos para a recollida de datos serán:

- As técnicas de observación continuada, que avaliarán a implicación do alumnado no traballo cooperativo, expresión oral e escrita, as actitudes persoais e relacionadas, e os coñecementos, habilidades e destrezas relacionadas coa área.
- As técnicas de medición, a través de probas escritas ou orais, informes, traballos ou informes, caderno do alumnado, intervencións na clase.
- As técnicas de autoavaliación, favorecendo a aprendizaxe desde a reflexión e a valoración do alumnado sobre as súas propias dificultades e fortalezas, sobre a participación dos compañeiros e das compañeiras nas actividades de tipo colaborador e desde a colaboración co profesorado na regulación do proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Criterios de recuperación:

Aquel alumnado que non tivese acadado os mínimos de consecución de cada CA ó final de cada UD poderá recuperalos ao final de cada trimestre. Isto tería lugar cara a segunda semana de decembro, marzo e xuño, respectivamente. Neste centro, de ser este o caso, o procedemento será o seguinte:

-Comunicación disto á familia (e paralelamente á persoa docente titora mediante correo electrónico) a través da axenda do alumnado e/ou do Abalar. Nesta especificarase aquel/es mínimo/s de consecución que se precisa/n acadar, o que corresponda para tal fin: a recuperación consistirá nun pequeno traballo no que o neno demostre que si acadou os obxetivos mínimos.

Non creo que sexa necesario este paso porque intentaremos en todo momento adaptar os contidos aos nenos.

6. Medidas de atención á diversidade

Na etapa da Educación Primaria poñerase especial énfase na atención á diversidade do alumnado, na atención personalizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe, así como na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades, os cales poderán ser tanto organizativos como curriculares. Para iso estableceranse mecanismos de reforzo, organizativos ou curriculares, tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe. Entre estas medidas poderanse considerar o apoio no grupo ordinario, os agrupamentos flexibles ou as adaptacións do currículo.

1. A ampliación de horas lectivas.
2. Os agrupamentos flexibles.
3. A realización de apoios, preferentemente dentro da aula, dirixidos á prevención de dificultades de aprendizaxe.
4. A realización de medidas de enriquecemento curricular.
5. O reforzo educativo, nas áreas e alumnado que se determine, por parte doutro profesor.
6. O reforzo educativo, fóra do horario lectivo, das áreas e alumnos que se determinen.
7. O reforzo educativo por parte doutro mestre das áreas que se determine de alumnos con dificultades específicas de aprendizaxe.
8. O desdobramento dun grupo de alumnos nunha ou varias áreas.

A educación inclusiva convértese nun principio fundamental co obxectivo de atender á diversidade das necesidades de todo o alumnado. Para iso, débense eliminar as barreiras que limitan o acceso, presenza, participación e aprendizaxe daqueles que se atopen en situación de vulnerabilidade socioeducativa e cultural.

Así, a educación inclusiva non se refire unicamente ao acceso á educación. Trátase do compromiso do sistema educativo de facilitarlle a todo o alumnado a aprendizaxe, cos mesmos dereitos e en igualdade de oportunidades.

Para desenvolver esta programación didáctica, atenderase ás medidas de atención á diversidade tendo en conta as necesidades e as características do alumnado. Deste xeito, nas unidades didácticas recolleranse criterios de avaliación, contidos e a súa contribución á adquisición das competencias específicas, adaptadas ao nivel de aprendizaxe do alumnado.

Esta programación didáctica tivo en conta os diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado, para favorecer a capacidade de aprender por si mesmos e que promovan o traballo en equipo, fomentando especialmente unha metodoloxía centrada na actividade e participación do alumnado, que favoreza o pensamento racional e crítico, o traballo individual e cooperativo do alumnado na aula, que leve consigo a lectura e a investigación, así como as diferentes posibilidades de expresión.

Como primeira medida de atención á diversidade natural na aula, propóñense actividades e tarefas nas que o alumnado poñerá en práctica un amplo repertorio de procesos cognitivos, tales como identificar, analizar, recoñecer, asociar, reflexionar, razoar, deducir, inducir, decidir, explicar, crear, etc., evitando que as situacións de aprendizaxe se centren, tan só, no desenvolvemento dalgúns deles, permitindo un axuste destas propostas aos diferentes estilos de aprendizaxe.

Outra medida é a inclusión de actividades e tarefas que requirirán a cooperación e o traballo en equipo para a súa realización. A axuda entre iguais permitirá que o alumnado aprenda dos demais estratexias, destrezas e habilidades que contribuirán ao desenvolvemento das súas capacidades e á adquisición das competencias específicas.

Ademais, poderase implementar algún tipo de medida de acordo coas características individuais do alumnado, de acordo coa normativa vixente e co establecido no proxecto educativo, como veremos posteriormente. Organizarase preferentemente a través de medidas de carácter xeral desde criterios de flexibilidade organizativa e atención inclusiva, co obxecto de favorecer a autoestima e as expectativas positivas no alumnado e no seu ámbito familiar, e obter o logro dos obxectivos e o perfil de saída establecido para esta etapa.

Hai que ter en conta que estas medidas han de respectar as diferenzas e compensar as desigualdades sociais, económicas, culturais e persoais. Deste xeito, as medidas inclusivas garanten o dereito de todo o alumnado a alcanzar o máximo desenvolvemento persoal, intelectual, social e emocional en función das súas características e posibilidades, para aprender a ser competente e vivir nunha sociedade diversa en continuo proceso de cambio.

Terase en conta que un dos principios que rexe o ensino da etapa de Educación Primaria é a atención á diversidade, de modo que lle permita a cada alumno e alumna alcanzar os obxectivos da etapa.

Coa finalidade de levar a cabo tales medidas, é recomendable realizar un diagnóstico e descrición do grupo ou grupos de alumnado aos que vai dirixida esta programación didáctica, así como unha valoración das necesidades individuais de acordo cos seus potenciais e debilidades, con especial atención ao alumnado que require medidas específicas de apoio educativo (alumnado con áreas non superadas en cursos anteriores, alumnado de incorporación tardía, con necesidades educativas especiais, con altas capacidades intelectuais...).

Respecto ao grupo, será necesario coñecer o seu volume, debilidades e fortalezas en canto á adquisición de competencias e funcionamento interno a nivel relacional e afectivo. Iso permitirá planificar correctamente as estratexias metodolóxicas máis axeitadas, unha correcta xestión da aula e un seguimento sistematizado das actuacións en canto á consecución de logros colectivos.

Referente ás necesidades individuais, será necesario detectar que alumnado require maior seguimento educativo ou personalización das estratexias para planificar reforzos ou ampliacións, xestionar convenientemente os espazos e os tempos, propoñer intervención de recursos humanos e materiais, e axustar o seguimento e a avaliación das súas aprendizaxes.

Para todo iso, un procedemento moi adecuado será a avaliación inicial que se realiza ao inicio do curso no que se identifiquen as competencias que o alumnado adquiriu, máis alá dos meros coñecementos, que lles permitirá a adquisición de novas aprendizaxes, destrezas e habilidades.

As distintas unidades didácticas elaboradas para o desenvolvemento desta programación didáctica formulan suxestións metodolóxicas e actividades complementarias que facilitan tanto o reforzo coma a ampliación para alumnado con diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe. De igual xeito, calquera unidade didáctica e as súas diferentes actividades serán flexibles e poderanse formular de forma ou en número diferente a cada alumno ou alumna para darlles resposta aos seus intereses ou características.

Entre os principios xerais da Educación Primaria especifícase que as medidas organizativas, metodolóxicas e curriculares que se adopten a tal fin se rexerán polos principios do Deseño Universal para a Aprendizaxe (DUA).

O Deseño Universal para a Aprendizaxe é un enfoque baseado na flexibilización do currículo, para que sexa aberto e accesible desde o seu deseño, para que lle facilite a todo o alumnado igualdade de oportunidades para aprender.

Para asegurar que todo o alumnado poida desenvolver o currículo, hai que presentalo a través de diferentes formas de representación, expresión, acción e motivación.

O DUA implica que poñamos a nosa ollada na capacidade e non na discapacidade, que fuxamos do modelo de déficit para centrarnos nun modelo competencial, que vexamos como incapacitantes os modos e os medios cos que se presenta o currículo e non as persoas, porque todos temos capacidades, pero dun modo diferente.

O DUA debe contaxiar todos os elementos do proceso educativo; non só se refire á planificación de elementos curriculares prescritivos, senón tamén aos medios ou aos recursos que empreguemos, á forma de utilízalos, á metodoloxía de ensino, á proposta de actividades, á avaliación, á organización de agrupamentos, espazos e tempos...

Propón tres principios fundamentais e unha serie de pautas que deben presidir as nosas prácticas educativas:

- I. Proporcionar múltiples formas de representación
- II. Proporcionar múltiples formas de acción e expresión
- III. Proporcionar múltiples formas de implicación

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Fomento da creatividade, espírito científico e do emprendemento	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Igualdade entre homes e mulleres	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación para a paz e prevención e resolución pacífica de conflitos	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Educación para o consumo responsable e o desenvolvemento sostible	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Educación para a saúde	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Non todo o alumnado aprende da mesma forma e ao mesmo ritmo, por iso realizaránse actividades a distinto nivel:

- Actividades programadas para todo o grupo.
- Actividades de reforzo para o alumnado cun ritmo lento e baixa comprensión.
- Actividades de ampliación para alumnado cunha aprendizaxe máis rápida.
- Xogos adicionais con cartas, taboleiros...

Porase énfase na detección temperá do alumnado que requira unha atención educativa diferente á ordinaria. Así, tan rápido como se detecten dificultades específicas de aprendizaxe farase un reforzo educativo coa finalidade de que este adquira os coñecementos necesarios para continuar o proceso educativo.

No caso de alumnado que permaneza un ano máis no mesmo curso seguiranse as indicacións establecidas no artigo 50 da ORDE do 8 de setembro de 2021 (de atención á diversidade) en relación ao preceptivo plan específico de reforzo, que ten como obxectivo atender e superar as dificultades que levaron a esa repetición.

Tamén se farán adaptacións curriculares significativas para aquel alumnado que presente necesidades educativas especiais onde se reducen e simplifícan actividades mostrando a forma máis sinxela de facelas.

No caso de alumnado con altas capacidades ampliáranse os seus coñecementos debido á súa rápida aprendizaxe.

Os elementos transversais, eiquí numerados, 1-6, 8 e 9 trabállanse con regularidade no propio traballo de cada UD, ben sexa coas rutinas ou coas diferentes actividades que desenvolven os contidos.

O elemento transversal 7 traballarase, de xeito especial, a través da conmemoración do Día da Paz e non Violencia.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Crear e coidar a nosa horta	Ao principio do curso comenzamos unha plantación que coidaremos durante todo o curso.	X	X	X
Visita a paisaxes e lugares da contorna da localidade.	Unha vez cada trimestre, sairemos a contorna a observar os cambios que se dan na paisaxe. debuxarémolo	X	X	X
Participación en talleres ofertados polo concello ou outros organismos, relacionados con aspectos ambientais, de convivencia e do estudo do contorno.	Por exemplo nos talleres do día contra a violencia de xénero.....	X	X	X
Festival de Nadal	Representarán unha pequena obral tetral para a cal farán a decoración. Faremos un Papá Noel con culleres de plástico e la.	X		
Samaín : - a finais de outubro	Participamos na decoración da escola. Fixemos cabazas decoradas par ao concurso. Participamos no programa da TVG "Quen anda aí?"	X		
Participación en campañas como : -Do 1 o 11 de decembro:	Conmemoración da Constitución e do Estatuto de autonomía de Galicia.	X		
Xunto coas clases de 1º e 2º de Primaria faremos un nacemento: primeira quincena de decembro	Montaremos un nacemento na entrada do colexio.	X		
10 de decembro: Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	Intentaremos crear varias láminas nas que se representen algúns dereitos.	X		

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Do 12 o 16 de marzo: Semana da Prensa. Un día desta semana traballárase na aula con xornais.	Farán un collage con papel de periódico		X	
8 de marzo: Día Internacional da Muller Traballadora.	Faremos un cartel para ese día.		X	
Día do pai	Farase un cadro cunha foto do neno sobre paus de garganta.		X	
Entre o 12 o 30 de abril: Día do Libro.	Leremos libros que falen dea historia da música			X
Día da nai	Faremos flores de papel			X
Do 9 o 16 de maio: Semana das Letras Galegas.	Faremos obras nas que se represnete a vida e obras do autor.			X
Día da Auga	Actuaremos na Ínsula dos Poetas.			X
Primeira quincena de xuño	Participación do festival de fin de curso: decoración do escenario			X

Observacións:

Entre os propósitos que perseguen este tipo de actividades destacan:

- Completar a formación que reciben os alumnos nas actividades curriculares.
- Mellorar as relacións entre alumnos e axudarlles a adquirir habilidades sociais e de comunicación.
- Permitir a apertura do alumnado cara ao contorno físico e cultural que o rodea.
- Contribuír ao desenvolvemento de valores e actitudes adecuadas relacionadas coa interacción e o respecto cara aos demais, e o coidado do patrimonio natural e cultural.
- Desenvolver a capacidade de participación nas actividades relacionadas co contorno natural, social e cultural.
- Estimular o desexo de investigar e saber.
- Favorecer a sensibilidade, a curiosidade e a creatividade do alumno.
- Espertar o sentido da responsabilidade nas actividades nas que se integren e que realicen.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Adecuouse o deseño das UD ás características e necesidades do alumnado
Funcionalidade da PD: revisouse ao longo do curso e foi práctica e útil para acadar os obxectivos propostos.
Metodoloxía empregada
A persoa docente empregou as metodoloxías reflectidas na PD.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Cumpriuse a temporalización inicialmente establecida.
Máis do 80% do alumnado superou a materia.

Medidas de atención á diversidade
Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
Leváronse a cabo as medidas de atención á diversidade e foron efectivas.
Clima de traballo na aula
Conseguíuse a participación activa de todo o alumnado.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Aportouse información ao persoal docente titor.
Apoiouse a implicación das familias no traballo do alumnado.

Descrición:

É imprescindible facer unha avaliación do deseñado nun primeiro momento, e o aplicado posteriormente na aula para considerar o impacto que aquilo programado e planificado tivo na mellora dos rendementos escolares do alumnado. Trátase dunha práctica reflexiva por parte dos que conformamos o equipo docente, valorando logros, anotando dificultades e recollendo propostas de mellora para futuras implementacións na aula.

Esta autoavaliación docente, e mesmo coavaliación, perseguirá analizar a intervención docente na aula, os recursos utilizados, os tempos, os espazos, as formas de organizar o grupo, os instrumentos de avaliación empregados, as medidas inclusivas aplicadas, as diferentes claves levadas a cabo... Tamén se inclúe nesta reflexión a coordinación dos equipos docentes, o clima no traballo colaborador, a organización e outras cuestións relacionadas co funcionamento do grupo e do propio centro.

Esta avaliación apoiarase en diversidade de instrumentos que faciliten a reflexión non só cuantitativa, senón cualitativa baseada na propia observación. Froito das anotacións, analizaranse de xeito reflexivo e proactivo de cara á mellora dos procedementos levados a cabo para que garanta aprendizaxes de éxito no alumnado. Un diario ou un anecdotario son exemplos de instrumentos sinxelos de utilizar e do que se pode obter valoracións de grande interese. Tamén escalas de observación e «listas de cotexo» que permitan analizar o deseño, a aplicación e o impacto do programado. É interesante ter claros os criterios sobre os cales nos imos basear para facer estas autoavaliacións. Entre outros, os que a continuación se propoñen serán referentes para analizar fortalezas e dificultades para que, sobre estas valoracións, se elaboren propostas de mellora:

- Rexistro para a autoavaliación do profesorado: planificación.
- Rexistro para a autoavaliación do profesorado: motivación do alumnado.
- Rexistro para a autoavaliación do profesorado: desenvolvemento do ensino.
- Rexistro para a autoavaliación do profesorado: seguimento e avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe.

De cara a reflectir a comunicación realizada da información ao persoal titor será suficiente con que este último así o faga constar nas correspondentes actas de ciclo e/ou en cada unha das actas posteriores á Xunta de Avaliación trimestral; neste centro a comunicación da información será, polo xeral, a través dunha pequena xuntanza, podendo ampliarse esta a través de comunicación electrónica.

Na funcionalidade da PD tamén se incluírán observacións das posibles necesidades e/ou propostas de cambio, reflectindo, especialmente, e entre outros puntos, se o número de sesións se adecúan e se estas son suficientes, de cara á elaboración de seguintes PD.

Ao mesmo tempo, o referido seguimento desta funcionalidade da PD, así como o cumprimento da temporalización, o emprego das diferentes metodoloxías e instrumentos de avaliación e as medidas de atención á diversidade faranse a través do propio PROENS, pois estas veñen eiquí recollidas.

Para medir a consecución da participación activa de todo o alumnado e o apoio de implicación das familias no traballo do alumnado reflectírase o índice destes no rexistro diario de aula.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Tralo remate de cada trimestre revisarase a PD. Dita revisión terá en conta os seguintes puntos:

1. Seguimento da PD no apartado correspondente do PROENS:

- Reunións trimestrais do equipo docente da coordinación de ciclo.
- No tocante ás UD: data de inicio e final, número de sesións previstas e realizadas.
- Grao de cumprimento da PD con carácter xeral dos indicadores de logro desta.
- Propostas xerais de mellora e outras observacións.

2. Análise da situación no tocante ás dificultades atopadas no alumnado:

Se os resultados fosen positivos continuarase na mesma liña de traballo.
Se os resultados fosen negativos levaranse a cabo propostas de mellora.

Accións de mellora:

- Ofrécese ao alumnado as explicacións individualizadas.
- Elaboración de actividades atendendo ás dificultades mostradas.
- Probas de avaliación de distinta dificultade.
- Comentar co alumnado os fallos máis significativos dos traballos realizados.

En función do anterior:

- Revisión das necesidades de atención educativa (apoio, reforzo, ACS, etc.)

3. Actividades complementarias (realizadas ou non).

A avaliación dos datos recollidos farase mediante o cadro referido no apartado 8.1. ao que se lle engadirá, a maiores, os cadros precisos que inclúan a información adicional do presente apartado xunto coa información e resultados destes; posteriormente incluíranse como anexo nas correspondentes actas da coordinación de ciclo. Así mesmo, esta información será incluída na memoria final da materia, con especial relevancia nas posibles propostas de mellora para levar a cabo no seguinte curso académico.

9. Outros apartados